

Informatiebrief

Bezoekadres
Markt 33
Ambtenaar
drs. P.J.C. Ypelaar
Telefoonnummer
+ 14 045
Telefax
0455676395
Zaaknummer

Aan de leden van de Raad

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
9 november 2022	nr.22ito2650	23u0071664	08-11-2023
Onderwerp			
Motie inzake Beleef Kerkrade Stadspas			

Bijlage(n)
2

Geachte raadsleden,

In november 2022 kreeg het college via een motie (bijlage 1) van de raad de opdracht om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de invoering van een Beleef Kerkrade Stadspas: "de kansen, mogelijkheden, bereik, uitvoerbaarheid, bereidheid van ondernemers, verenigingen etc., kosten en (maatschappelijke) baten te onderzoeken van een Beleef Kerkrade stadspas en de Raad deze haalbaarheidsstudie aan te bieden ter bespreking uiterlijk eind 2023". In deze informatiebrief ga ik in op uw verzoek.

Inleiding

Het introduceren van de Beleef Kerkrade Stadspas, voortbouwend op de Beleef Kerkrade Kadokaart, biedt een kans om sociale inclusie, culturele deelname en economische groei in de gemeente te bevorderen. Met als voorbeelden o.a. de ervaringen met de Stadspassen in Zaanstad, Rotterdam en Venlo, zou een programma ontwikkeld kunnen worden dat specifiek is afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van Kerkrade.

In deze informatiebrief zal ik de verschillende aspecten van de invoering van een stadspas voorbij laten komen. Daarbij zijn ook de evaluaties van de stadspassen in de drie genoemde gemeentes en ervaringen van andere gemeentes met diverse vormen van stadspassen meegenomen.

Tevens volgt een globaal inzicht in mogelijke financiële en personele implicaties op basis van ervaringen van voorbeeldgemeentes, zodat een gevoel ontstaat voor organisatorische / bedrijfsmatige implicaties van een invoering van een stadspas.

Ik sluit de informatiebrief af met een conclusie en een alternatief.

Stadspassen in Nederland

Binnen Nederland wordt 'de stadspas' op verschillende manieren ingezet. Samengevat wordt/werd de pas ingezet als:

- participatie-instrument (binnen het minimabeleid)
- promotie-instrument, citymarketing
- functionele gemeentepas
- commerciële pas
- vrijwilligerspas

In bijlage 2 worden de stadspassen van Venlo, Rotterdam en Zaanstad nader toegelicht.

Uitgangspunten Beleef Kerkrade Stadspas

Alle mogelijkheden van gebruik van een stadspas beschouwend zijn belangrijke uitgangspunten voor een mogelijke Beleef Kerkrade Stadspas:

- bevorderen van sociale inclusie en participatie van alle inwoners, ongeacht hun financiële en/of sociaal/maatschappelijke situatie;
- stimuleren van de lokale economie door het ondersteunen van maatschappelijke, culturele en recreatieve instellingen en ondernemingen; en
- versterken van de gemeenschapsbanden en het welzijn van de inwoners.

Mogelijke doelgroepen van een Stadspas zijn:

- mensen met een laag inkomen;
- gezinnen met kinderen;
- ouderen en senioren;
- jongeren en studenten;
- mensen met een beperking; en
- toeristen en bezoekers van buiten de gemeente.

Aandachtspunten bij invoering van een stadspas o.b.v. ervaringen gemeentes *Uitgifte en Registratie*

Om de stadspas succesvol te kunnen implementeren dient een online registratiesysteem te worden ingericht. Daarnaast zullen fysieke uitgiftepunten in de stad en bij toeristische locaties moeten worden opgezet. Om in aanmerking te komen voor de pas, c.q. zich daarvoor te registreren, zijn veel gegevens nodig, zoals inkomensgegevens en identificatie. Dat betekent dat privacy en wetgeving dienomtrent een belangrijk aandachtspunt zijn. Zowel bij registratie, als bij omgang met en het gebruik maken van de pas (binnen de gemeente en bij externe partners).

Kansrijke categorieën van voordelen van een stadspas

Ervaringen binnen de voorbeeldgemeentes maken duidelijk dat een stadspas voor heel veel zaken kan worden ingezet, echter niet overal even succesvol.

Op hoofdlijnen zijn onderstaande categorieën meest kansrijk:

- toegang tot culturele instellingen (musea, theaters, bioscopen);
- korting op sport- en recreatieve activiteiten;
- gratis of gereduceerde toegang tot evenementen en festivals; en
- korting bij lokale winkels en horecagelegenheden.

Extra kansen Beleef Kerkrade Stadspas

- toegang tot unieke lokale ervaringen, zoals speciale rondleidingen bij Kerkraadse instellingen, attracties en ondernemers, workshops door lokale ondernemers en korting op deelname aan speciale evenementen (i.h.k.v. Beleef Kerkrade).
- Korting op de aankoop van lokale producten en diensten (bijv. schoonmaak, tuinonderhoud, kunstaankoop etc.).

Succesfactor: flexibiliteit en diversiteit in aanbod en samenwerking

Uit de bestudeerde stadspassen blijkt dat een gevarieerd aanbod van voordelen om te voldoen aan de diverse behoeften en interesses van de doelgroepen, een belangrijke succesfactor is. Dat vereist 'doelgroepdenken' vooraf: waar hebben de diverse doelgroepen behoefte aan? Een tweede belangrijke succesfactor is de intensieve samenwerking met partners binnen de stad. Er zal stevig moeten worden samengewerkt met de lokale (culturele) instellingen, sportverenigingen en ondernemers om voordelen en kortingen aan te bieden. Een breed maatschappelijk gedragen stadspas zorgt voor diversiteit in aanbod.

Succesfactor: voorlichting en promotie/marketing

Een aantrekkelijke merkidentiteit voor de stadspas is essentieel. Kerkrade kan daarbij voortbouwen op het fundament van de Beleef Kerkrade Kadokaart. Bij introductie zullen de doelgroepen moeten worden aangesproken, via voorlichting/communicatie en/of promotie/marketing. Er moeten informatieve sessies worden georganiseerd om potentiële gebruikers bekend te maken met de voordelen van de passen en hoe deze te verkrijgen. Medewerkers van uitgiftepunten van de stadspas en betrokken partners moeten worden getraind en geïnformeerd over de werking van de pas. In diverse gemeentes zijn grootschalige promotiecampagnes via diverse communicatiekanalen gevoerd om de doelgroepen te verleiden gebruik te maken van de stadspas.

Een belangrijke les uit diverse gemeentes is dat het zeer effectief is om maatschappelijke organisaties en wijk/buurtcentra bij de implementatie en promotie van de stadspas te betrekken.

Financiering en samenwerking

Financiering van een stadspas blijkt complex. Enerzijds zijn er de ontwikkelkosten, de kosten vooraf, om een stadspas te implementeren, incl. de aankoop van online systemen en benodigde menskracht. Daarnaast is ook menskracht nodig om de stadspas na invoering te 'runnen' vanuit de gemeentelijke organisatie.

Financieel complex is ook de labeling van middelen aan de individuele passen. Dat vergt een zorgvuldig ingericht proces, dat binnen privacywetgeving houdbaar is. Binnen de gemeentelijke organisatie zullen daarnaast budgetten moeten worden gelabeld aan de stadspas. Hetzij in algemene zin, of op individueel persoonsniveau. Bepaalde doelgroepen krijgen dan bijvoorbeeld o.b.v. inkomensgegevens of persoonlijke situatie korting op sportfaciliteiten op vertoon van de stadspas. Dat vergt een flinke inspanning van het team bedrijfsvoering van de gemeente i.s.m. de domeinen wiens budgetten het betreft.

Verkenning subsidiemogelijkheden

Bij het zetten van een vervolgstap zou ook de mogelijkheid van subsidie voor de invoering van een Beleef Kerkrade Stadspas onderzocht moeten worden. Zijn er op provinciaal en nationaal niveau subsidiebronnen beschikbaar, bijvoorbeeld in kader van participatie en sociaal economische structuurversterking? Daarnaast moet onderzocht worden in hoeverre binnen het Kerkraadse bedrijfsleven bereidheid tot commerciële sponsoring (bedrijven) t.b.v. de stadspas bestaat en welke partnerschappen lokale bedrijven bereid zijn om aan te gaan om van de stadspas een succes te maken.

Aandachtspunt: monitoring en evaluatie

Een belangrijk onderdeel bij de opzet van een stadspas is het implementeren van een systeem om het gebruik van de passen te monitoren en gegevens te verzamelen over welke voordelen het meest in trek zijn. Zo kunnen trends worden geïdentificeerd en het aanbod van voordelen aangepast worden op de behoeften van gebruikers.

Het is raadzaam om regelmatig enquêtes onder gebruikers uit te zetten, om feedback te verzamelen over hun ervaringen met de passen. Bij introductie zou een representatieve gebruikersgroep kunnen worden samengesteld, om dieper in te gaan op specifieke aspecten van de passen en suggesties voor verbetering te verzamelen.

Kosten Stadspas

De kosten voor de invoering van een stadspas variëren afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de omvang van de gemeente, het aantal inwoners, de beschikbare financiële middelen en de specifieke voordelen die aan de pas worden gekoppeld. Onderstaand zijn globaal de financiële implicaties van de opzet en jaarlijkse kosten van de stadspassen in Zaanstad, Rotterdam en Venlo weergegeven:

Stadspas Zaanstad:

- Opzetkosten: Ongeveer €200.000,- tot €300.000,-.
- Jaarlijkse kosten: Ongeveer €1 miljoen per jaar (inclusief financiering van voordelen).
- Financiering: Grotendeels uit de gemeentelijke begroting, aangevuld met subsidies en mogelijke bijdragen van lokale partners en sponsors.

Rotterdampas:

- Opzetkosten: Ongeveer €2,5 miljoen.
- Jaarlijkse kosten: Ongeveer €17 miljoen per jaar.
- Financiering: Grotendeels uit de gemeentelijke begroting, aangevuld met inkomsten uit de verkoop van de pas en bijdragen van lokale partners.

VenloPas:

- Opzetkosten: Ongeveer €300.000,- tot €400.000,-.
- Jaarlijkse kosten: Ongeveer €2,5 miljoen per jaar (inclusief financiering van voordelen).
- Financiering: Grotendeels uit de gemeentelijke begroting, aangevuld met subsidies en bijdragen van lokale partners en sponsors.

Het is belangrijk op te merken dat deze bedragen slechts indicaties zijn. De kosten kunnen onder andere worden beïnvloed door de omvang van het programma, het aantal deelnemers, het scala aan voordelen en de mate van ondersteuning van lokale partners en sponsors.

Bovendien kunnen de voordelen die aan de pas zijn gekoppeld een aanzienlijk deel van de kosten uitmaken, afhankelijk van de overeenkomsten die met culturele, sport- en recreatieve instellingen worden gesloten.

Conclusie

Een stadspas biedt veel kansen, maar vergt ook een grote financiële en personele inspanning om in te voeren als gekozen wordt voor een 'brede' variant. Met een doordachte aanpak en sterke samenwerkingen heeft de invoering van een Beleef Kerkrade Stadspas, voortbouwend op Beleef Kerkrade Kadokaart, het potentieel om een positieve impact te hebben op de participatie van alle inwoners en op de lokale economie. Een haalbare route is om de Beleef Kerkrade Kadokaart gefaseerd om te vormen tot Beleef Kerkrade Stadspas. Stap voor stap wordt de Kadokaart "opgeplust" met functionaliteit: bijv. met kooptegoed, kortingsmogelijkheden (vanuit sociaal domein en bedrijfsleven) en met bijvoorbeeld bijdrages in contributie (sport, muziek, culturele instellingen). Leidend is dat het uitgifte en registratieproces beheersbaar is en past binnen wettelijke privacy kaders, de doorontwikkeling tot stadspas past binnen financiële kaders en beschikbare menskracht.

Geen van de in dit document aangehaalde stadspassen zijn kostenneutraal ingevoerd, noch worden ze kostenneutraal uitgevoerd. Over het algemeen kan gesteld worden dat invoeringskosten, uitvoering en promotie van een stadspas hoge kosten met zich meebrengen. Dit is veelal de reden waarom gemeenten niet overgaan tot invoering van een stadspas of uiteindelijk stoppen met een stadspas. Binnen de huidige begroting is geen rekening gehouden met de invoering van een stadspas. Budget neutrale invoering kan overwogen worden indien gekozen wordt daarvoor andere middelen vrij te maken. De huidige kosten voor de bestaande participatieregelingen zouden dan moeten worden afgezet tegen de mogelijke kosten van een Beleef Kerkrade Stadspas. Dit maakt het mogelijk een afweging te maken tussen het continueren van het huidige beleid tegenover het hervormen door middel van nieuw beleid.

Alternatief

Het huidige systeem van de Beleef Kerkrade Kadokaart functioneert goed. Zonder complexe aanpassingen, grote financiële en personele implicaties, kan deze kaart vanuit de motie-gedachte 'opgeplust' worden. Dat sluit aan op de eerdere inzet van de kaart als mantelzorgcompliment.

De bijzondere blijk van waardering richting mantelzorgers werd geregeld via een te verstrekken Beleef Kerkrade Kadokaart, waarbij een geldbedrag op de kaart werd gezet. Het mantelzorgcompliment werkte op deze manier ook goed voor de Kerkraadse ondernemers die deelnemen aan de Beleef Kerkrade Kadokaart. Op eenvoudige manier wordt zo lokaal besteden gestimuleerd en de lokale omzet verhoogd. De kaart is zo een instrument dat ingezet kan worden als economische impuls.

Vanuit de diverse gemeentelijke domeinen zijn vergelijkbare varianten mogelijk. Bijvoorbeeld door de kaart in te zetten als incidentele vrijwilligersvergoeding of een tegoed op de kaart te zetten waarmee specifiek duurzaamheidsadvies of -producten kunnen worden aangeschaft (Duurzaam Wonen Kadokaart i.s.m. bijv. Woonwijzerwinkel).

Aanvullende mogelijkheden zullen binnen de gemeentelijke domeinen verder worden verkend, waarbij uitgangspunt is dat het niet leidt tot financiële of personele implicaties voor de gemeente.

In het tweede kwartaal van 2024 wordt u nader geïnformeerd over de implementatie van de Beleef Kerkrade Stadspas.

Met vriendelijke groet,

Tim Weijers
Wethouder en locoburgemeester
Gemeente Kerkrade

*Ruimtelijke Ordening, Wonen, Vastgoed, Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade,
Personeel & Organisatie, Toerisme, Marketing & Evenementen*